

Östhammars kommun
BOU-kontoret@osthammar.se

2019-07-03
1 (20)
Dnr 405-2018:10602

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Olandsskolan F-9 i Östhammars kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Olandsskolan F-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Olandsskolan F-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att värdegrunds- och trygghetsarbetet mer genomsyrar skolans vardag samt att samtliga vuxna på skolan efterlever både skolans värdegrund och de regler som har beslutats.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i högre grad analysera lärarnas betygssättning, söka orsaker till eventuella avvikelser och variationer samt diskutera dessa med lärarna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 8 januari 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, [Box 23069, 104 35 Stockholm](#). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 405– 2018:10602) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Rektorn följer upp, analyserar och genomför förbättringsåtgärder

Skolinspektionens granskning visar att rektorn kontinuerligt följer upp och analyserar skolenhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Utredningen visar att rektorn använder olika källor för att skapa en nulägesbild av skolans verksamhet. I detta ingår regelbundna möten med ledningsgruppen i vilken arbetslagsledare och elevhälsan ingår, möten med elevhälsoteamet, samtal med förstelärarna, deltagande på pedagogiska konferenser och elevrådsmöten samt möten med vårdnadshavare. Rektorn använder även en digital plattform där lärarna är ålagda att regelbundet dokumentera elevernas framsteg. Informationen används bland annat i rektorns kommunikation med eleverna och vårdnadshavarna.

Av utredningen framkommer att alla pedagoger individuellt utvärderar sitt eget arbete samt elevernas resultat. Rektorn följer upp resultaten av arbetet med tryggheten och studieron genom enkäter och trygghetsvandringar. Undervisningens genomförande och kvalitet följs enligt rektorn upp genom lektionsobservationer. Några lärare uppger att rektorn inte har genomfört så många lektionsobservationer. Rektorn bekräftar i intervju att fler genomförda lektionsobservationer är önskvärt. Rektorn uppger att även betygsstatistik analyseras i arbetslagen. Av underlaget framgår vidare att det i resultatanalysen bland annat ingår analys av elevers frånvaro, kunskapsresultat samt trygghet och studiero. Skolenhetens kvalitetsrapport innehåller analys av orsaker bakom de uppmätta resultaten. Exempelvis analyseras orsaker till ökad frånvaro och försämrade betyg. Enligt inskickat underlag identifieras prioriterade utvecklingsområden utifrån utvärdering och analys av verksamhetens resultat. Detta ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Rektorn analyserar skolenhetens resultat. Rektorn uppger att måloppfyllelse och meritvärde kan förbättras, att det finns elever som inte upplever att det råder studiero och trygghet, att lärare och personal behöver ha en gemensam syn på studiero samt att kvaliteten i undervisningen behöver förbättras. Av inskickat underlag framgår att rektorn "utifrån utvärdering och analys av verksamhetens resultat", har identifierat tre prioriterade utvecklingsområden för läsåret 2018/19. Dessa är: att öka upplevelse av trygghet i skolan och fritidshemmet, att öka andelen elever som upplever att de har studiero och stimulans i skolan samt att öka andelen elever med betyg i alla ämnen.

Av inskickat underlag framgår att rektorn, utifrån de analyserna, har vidtagit flera förbättringsåtgärder. Som exempel på dessa är förändringar är schemat för årskurs 6. Rektorn menar att schemaändringarna är en stor förändring. Förändringen var dock nödvändig för att bättre studiero ska uppnås. Innan dess har en annan modell prövats, med en så kallad "studio". Modellen har dock övergetts då den inte gav

tillfredsställande resultat. Under skolutåret har det även genomförts förändringar i grupp sammansättningar i årskurs 5. Detta möjliggjorde att elever läser vissa ämnen tillsammans med elever från andra klasser. Detta har gett avtryck i undervisningen i årskurs 5. Rektorn har gett lärarna i uppdrag att på mentorstid diskutera värdegrundsuppdraget och genomföra gruppstärkande övningar. En socialpedagog har anställts med uppdrag att "trygga elever under raster, i matsal och i viss mån kunna följa elever till och från lektioner".

Rektorn leder och styr det strategiska jämställdhetsarbetet

Skolinspektionens granskning visar att rektorn bedriver ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att samtliga elever, oavsett könstillhörighet, ska få möjlighet att nå så långt som möjligt i sin utbildning. Av intervjuer framkommer att det finns en medvetenhet hos både elever och personal kring hur eleverna bemöts och bedöms. Av granskningen framkommer också att rektorn har involverat kommunens genuspedagog i skolans jämställdhetsarbete. Enligt inskickat underlag analyserar rektorn kunskapsresultaten utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn har uppmärksammat skillnader mellan flickors och pojkars resultat och har i detta avseende gett lärarna uppdrag att diskutera mer jämställda resultat samt komma med förslag på förbättringar. Eleverna uppger att ingen missgynnas på grund av sin könstillhörighet. Skolinspektionens granskning visar att jämställdhetsfrågor på olika sätt integreras i undervisningen. Av intervjuer framgår att jämställdhet diskuteras bland annat på mentorstid, inom ämnet SO, i samband med något uppmärksammat TV-program eller när eleverna samtalar om framtida yrkesval. I intervjuer framkommer att attityder mellan pojkar och flickor diskuteras i alla åldrar. I intervjuer framkommer också att en "normbrytande dag" har anordnats på skolan.

Rektorn leder och organiserar lärarnas arbete för att utveckla undervisningskvalitet

Skolinspektionens granskning visar att rektorn, med hjälp av en fungerande organisation, tydliga roller och en fastställd mötesstruktur, leder och organiserar lärarnas arbete samt skapar förutsättningar för kollegialt lärande, kunskapsöverföring och utveckling där lärande står i centrum.

Enligt inskickat underlag har rektorn delat organisationen i arbetslag. Varje arbetslag har sin arbetslagsledare. Arbetslagsledarna ingår i skolans ledningsgrupp. I skolans ledningsgrupp ingår, förutom rektorn och arbetslagsledarna, även en administratör samt biträdande rektorn. Ledningsgruppen träffas enligt ett fastställt schema. Vid behov träffas ledningsgruppen varje vecka. Enligt inskickat underlag fungerar ledningsgruppen "som en länk mellan personalen och ledning" och är ett forum där "personalens frågor och funderingar lyfts och diskuteras". Ledningsgruppens

diskussioner kommuniceras till arbetslagen. Minnesanteckningar från ledningsgruppens möten är tillgängliga för all personal på skolan. Skolan har sex förstelärare som tillsammans med ledningen leder och planerar det pedagogiska utvecklingsarbetet samt håller i de pedagogiska konferenserna. En metod som har används i detta avseende är lärarnas klassrumsbesök hos varandra. Syftet är enligt rektorn att väcka diskussion, synliggöra vad som fungerar bra i ledarskapet samt få en lektionsstruktur som bidrar till en god studiero. Syftet är också att öka elevernas stimulans som i sin tur bidrar till bättre studiero men även till ökade kunskapsresultat.

Lärarna säger i intervjun att roller och mandat i organisationen är tydliga. Förstelärarna är mer delaktiga än tidigare och det har blivit tydligare vad som förväntas av dem. Lärarna uppger också att det är tydligare vilka personer ingår i ledningsgruppen samt att information från och till ledningsgruppen fungerar bättre. Rektorn har också avsatt tid för samplanering och sambedömning för pedagogerna i årskurserna 6-9. Syftet är att "kvalitetssäkra en likvärdig undervisning och bedömning för eleverna". Pedagogerna i årskurserna F-5 ansvarar dock själva för att hitta tid för samplanering och sambedömning. Tiden ska då enligt rektorn vara "regelbundet återkommande". Några pedagoger i årskurserna F-5 uppger i intervjun att tid för exempelvis kooperativt lärande saknas. På de pedagogiska konferenserna har pedagogerna arbetat bland annat med ledarskap i klassrummet, ämneskonferenser, neuropsykiatriska funktionsnedläggningar, betyg och bedömning, anpassning av lärmiljöer efter elevernas behov samt extra anpassningar i klassrummet. I intervjuer uppger lärarna att det nu finns mer av tydlighet och delaktighet, att pedagogiska diskussioner har blivit mer strukturerade och att "det som bestäms gäller för alla". Lärarna uppger också att utvecklingen har gett avtryck i undervisningen, att de mer ser varandras elever och har mer insyn i andra stadier. Av skolinspektionens intervju med rektorn framgår att rektorn följer upp att kollegialt lärande ger avtryck i undervisningen bland annat genom egen närvaro vid lärarnas möten. Där noterar rektorn vad som fungerar samt föreslår förändringar och förbättringsinsatser.

Utredningen visar att obehöriga och nyanställda lärare får mentorer samt skriftliga instruktioner. De skriftliga instruktionerna kan dock förbättras då de i nuläget främst handlar om praktiska frågor. Obehöriga och nyanställda behöriga lärare introduceras på samma sätt. Obehöriga och nyanställda pedagoger genomgår en obligatorisk

utbildning som anordnas av huvudmannen. Insatsen är viktig då andelen behöriga lärare har sjunkit.¹

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Undervisningen är målfokuserad varierad och innehåller aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning visar att undervisning på Olandsskolan är målfokuserad, varierad och stimulerande samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Rektorn skapar förutsättningar för lärarnas samplanering och kollegialt lärande. Både rektorn och lärarna uppger att tid för samplanering är avsatt och att pedagogerna har rektorns uppdrag att utveckla variation i undervisningen. Några lärare har haft handledning i syfte att utveckla ett aktivt lärarstöd. Enligt rektorn har förstelärarna bidragit till utvecklingen, bland annat genom att leda de pedagogiska konferenserna.

Skolinspektionens utredning visar att skolan medvetet arbetar för att undervisningen ska vara målfokuserad. Lärare uppger i intervjuer att de i skolans digitala plattform förtydligar kunskapskraven och det centrala innehållet. Av lektionsobservationer framgår att det centrala innehållet, kunskapskraven och syftet med lektioner förklaras även i undervisningen. Av intervjuer med elever framgår att elever har olika uppfattning om hur lärare förmedlar målet med undervisningen. Några elever uppger att endast enstaka lärare har en tydlig planering och förklarar för eleverna såväl

¹ Av Skolverkets nationella statistik framgår att andelen behöriga lärare på skolenheten har sjunkit från 76,4 procent läsåret 2017/18 till 64,8 procent läsåret 2018/19.

kunskapskraven som målet med undervisningen. Elever i andra elevgrupper uppger att lärare lyckas förmedla kunskapsmålen och kunskapskraven till eleverna och att eleverna har bra kännedom om målet med undervisningen.

Skolinspektionens utredning visar att skolan medvetet arbetar för att utveckla variation i undervisningen. Enligt rektorn är tanken att de schemalagda pedagogiska konferenserna ska leda till en mer varierad undervisning. Lärarna uppger att diskussioner om variation i undervisningen har lett till att nya inslag har använts, exempelvis entreprenörskap. Vissa delar av undervisningen anpassas till aktuella samhällsdebatter. Som ett exempel nämner lärarna valrörelsen hösten 2018. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att lärarna använder olika arbetsmoment under sina lektioner. Bland dessa nämner lärarna teoretiska studier, praktiskt arbete, arbete med hjälp av olika digitala verktyg samt arbete i olika konstellationer, det vill säga enskilt arbete, arbete i par samt grupparbete. Även redovisningsformer är enligt lärarna varierade. Lärarna uppger också att samplanering leder till att samma arbetsområde behandlas inom flera ämnen. Lärarna får även uppdrag att diskutera specifika metoder, exempelvis "Grej of the day". Lärarna har testat metoden i undervisningen. Under höstterminen arbetade pedagogerna med bland annat kooperativt lärande och "green screen". Metoden används i olika grad. Elever säger i intervju att lärare "gör lektionerna roliga" och att tråkiga lektioner inte finns. Även lektionsobservationer visar att undervisningen varieras med olika inslag, exempelvis filmvisning, lärarnas diskussioner med hela klasser, samt arbete i olika konstellationer (enskilt, i par och i grupper).

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen är strukturerad och att Olandsskolan arbetar med förbättringar av lektionsstrukturen. Av intervjuer med lärare framgår att samtliga lärare har fått i uppdrag att "starta och avsluta lektioner på samma sätt". På mellanstadiet används en lathund för lektionsstruktur. Lektionsobservationer visar att flera lektioner har en tydlig start och ett avslut. Lärare uppger att de har blivit bättre på att starta lektioner med anknytning till föregående lektioner. Tanken är att eleverna ska "känna igen sig" i samtliga ämnen. Samtliga pedagoger lägger sina planeringar i den digitala plattformen så att eleverna lätt kan överblicka planeringen. Rektorn uppger att de antecknade planeringarna även används i möten med elever och vårdnadshavare.

Av Skolinspektionens intervjuer framgår att man på skolan arbetar med förbättring av det aktiva lärarstödet. Förstelärarna har fått i uppdrag att hjälpa lärarna med aktivt lärarstöd. Lärare som behöver utveckla det får handledning och hjälp av mentorer.

Undervisningen utmanar och stimulerar eleverna i flera delar utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Skolinspektionens granskning visar att det på Olandsskolan finns en struktur i arbetet med att anpassa undervisningen till elevernas skilda förutsättningar. Elevers behov av anpassning dokumenteras enligt lärarna i skolans digitala plattform. Av intervjuer med elever framgår att lärarna använder olika strategier för att upptäcka elever som inte hänger med i undervisningen. Exempel på sådana är att ställa slumpmässiga frågor eller att kontrollera elevens framsteg. Stöd till elever som har svårare att uppnå de lägsta kunskapskraven diskuteras i arbetslaget samt vid behov med elevhälsan. Stödet utvärderas bland annat vid utvecklingssamtal.

Granskningen visar att lärarna stimulerar och utmanar alla elever oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Elever som lätt eller snabbt uppnår de lägsta kunskapskraven stimuleras på olika sätt. En del elever har möjlighet att få fler utmaningar antingen genom att arbeta med enskilda lärare eller genom att följa undervisning med en annan klass. I övrigt kan elever utmanas exempelvis genom att hjälpa andra elever i undervisningen eller genom att få mer utmanande uppgifter. Rektorn uppger dock att man på skolan behöver arbeta mer med de eleverna. Några elever säger i intervjuer att de utmanande uppgifter som de får ligger på en för låg nivå. Andra elever uppger att de elever som snabbt blir klara får utmanande uppgifter. Skolinspektionens enkät från hösten 2017 visar att elever får utmanande uppgifter.²

Skolinspektionens granskning visar att lärarna stärker elevernas självförtroende och motivation. Elever säger att de flesta lärarna är bra på att uppmuntra eleverna och ge dem gott självförtroende. Enligt lärare är det viktigt att skapa en god relation med elever som har det lite svårare att nå kunskapskraven samt att uppmärksamma elevernas framsteg och deras tidigare framgångar. Ett exempel på sådana metoder är den så kallade "Bra-boken", en bok i vilken elevens framgångar noteras. Tanken är att noteringarna ska inspirera eleven. Lektionsobservationer visar att eleverna får beröm av lärarna.

² Skolinspektionens enkät från hösten 2017 visade att 80 procent av elever i årskurs 5 upplevde att det stämde ganska bra eller helt och hållet att de kunde få svårare uppgifter om de vill. Resultatet för samtliga undersökta klasser i riket var 74 procent.

Enligt lärare ska även elever som har svårare att nå kunskapskraven få utmanande uppgifter. Höga förväntningar på elever kan dock förmedlas tydligare. Rektorn uppger i intervjun att man på skolan inte har samtalat om hur lärarna ska göra för att förmedla höga förväntningar på eleverna.

Eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i sitt eget lärande

Skolinspektionens granskning visar att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i lärarnas planering av undervisning samt att utvärdera undervisningen. Elever uppger att de får möjlighet att samtala om vad som ska göras på lektionerna och att de ibland får rösta om vad som ska göras i undervisningen. Skolinspektionens granskning visar att lärare låter eleverna utvärdera undervisningen och reflektera över sitt lärande. Av intervjuer med elever framgår att lärare ber elever skriva om sina sätt att lära och att de anpassar undervisningen utifrån vad eleverna har skrivit. Elever uppger i intervjuer att några lärare frågar dem om metoder som fungerar. Enligt eleverna genomförs utvärdering genom enkäter i vilka elever får välja "en av tre gubbar". Av intervjuer med lärare framgår att undervisning utvärderas tillsammans med elever. En metod som nämns är mikrofeedback. En annan metod är så kallat "stoppljus". Lärare utvärderar undervisningen även genom självskattning. Elever får välja ett av tre svarsalternativ: kan, kan inte samt kan men behöver mer. Lektionsobservationer visar att enskilda lektioner utvärderas med olika metoder. Exempelvis utvärderar eleverna i slutet av lektionen sina egna kunskaper, genom självskattning. Utvärderingar genomförs regelbundet eller efter avslutade arbetsområden. Utvärdering genomförs även i samband med utvecklingssamtal samt som formativ och summativ utvärdering. Samtliga lärare utvärderar sin undervisning i slutet av året. Rektorn uppger i intervju att de utvärderingarna används bland annat som underlag vid medarbetarsamtal.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolan arbetar i flera delar samlat för att skapa studiero

Skolinspektionens granskning visar att Olandsskolan bedriver ett aktivt och ändamålsenligt arbete med att skapa och återställa studiero i klassrummet. Rektorn har noterat att skolan har en låg andel elever som upplever att det är studiero på lektioner varför arbetet för förbättrad studiero är ett prioriterat utvecklingsområde. Skolinspektionens enkät visade hösten 2017 att elever uppgav att studiero och ordningen i klassen störs.³

Av inskickat underlag framgår att arbete för ökad studiero är en av flera åtgärder som rektorn vidtagit och som bland annat syftar till att integrera värdegrundsarbete i undervisningen samt förbättra undervisningens kvalitet, pedagogiskt ledarskap, elevernas delaktighet och därmed även studieron. Rektorn avser öka även elevernas delaktighet i arbetet genom att involvera eleverna i högre grad i utvärdering och analys av arbetet och resultaten. Av intervjuer med lärare framgår att studieron i klassrummet har diskuterats under höstterminen 2018 och att skolan har vidtagit olika åtgärder i syfte att förbättra studieron. En av åtgärderna är införande av nya ordningsregler i klassrummet. I dessa ingår t.ex. insamling av mobiltelefoner. I reglerna ingår också att elever som går ut från lektioner alltid ska först fråga läraren om lov samt att endast en elev i taget får lämna lektionen. Rektorn har beslutat om de nya ordningsreglerna och eleverna har varit delaktiga i framtagandet av dem, vilket framgår av såväl skriftligt underlag som intervjuer.

En annan åtgärd som rektorn har vidtagit är förändring av schema för årskurs 6. Bristande studiero och trygghet i årskurs 6 var huvudanledningen till de förändringarna. Rektorn omfördelade vissa resurser för att förstärka kring de elever som är i större behov av extra anpassningar.

Ytterligare en åtgärd för ökad studiero är arbetet med en tydligare lektionsstruktur. Rektorn har identifierat rutiner och tydlig lektionsstruktur som faktorer vilka positivt påverkar studieron i klassrummet. Samtliga lärare på skolan är därför ålagda att följa de nya ordningsreglerna och lektionsstrukturen samt att med eleverna diskutera

³ Skolinspektionens enkät från hösten 2017 visade att 74 procent av elever i årskurs 5 och 75 procent av elever i årskurs 9 upplevde att det stämde ganska bra eller helt och hållet att andra elever på lektionerna stör ordningen i klassrummet. Motsvarande resultat för samtliga undersökta klasser i riket är 64 respektive 57 procent

studieron. I intervjuer säger elever att det fortfarande är stökigt på flera lektioner samt att lärarna handlar på olika sätt när det är stökigt i klassrummet. Även rektorn bekräftar att studieron varierar från lektion till lektion. Lärarna uppger dock att de nya reglerna och rutinerna följs.

Av Skolinspektionens intervjuer framgår att rektorn har identifierat att man på skolan inte riktigt har en samsyn kring innebörden av begreppet studieron. Rektorn uppger vidare att man på skolan arbetar för att lärare och elever ska ha en gemensam syn på studieron samt ha tydliga förväntningar på varandra. En av utgångspunkterna är, enligt rektorn, Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning med fokus på studieron. Studieron är enligt rektorn en av fokusfrågor på pedagogiska konferenser. Rektorn för även samtal med de lärare som inte har god studiero.

Det finns till viss del ett medvetet arbete för att skapa en trygg skola

Skolinspektionens granskning visar att det på skolan till viss del finns ett medvetet arbete för att skapa en trygg skola. Skolan har en likabehandlingsplan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen följs upp och uppdateras årligen. Rektorn följer upp tryggheten på skolan, bland annat genom årliga enkäter och trygghetsvandringar. Resultaten sammanställs bland annat i en trygghetskarta. Även likabehandlingsplanen uppdateras utifrån resultaten. Intervjuer med elever, lärare och rektorn bekräftar att otrygga platser på skolan är kartlagda. Enligt lärarna har elever möjlighet att i skolans digitala plattform "rapportera sin upplevelse av tryggheten". Elever uppger att tryggheten även följs upp vid utvecklingssamtal. Rektorn har vidtagit åtgärder för att göra de identifierade platserna tryggare. Av det inskickade materialet framgår att rektorn också har gett mentorerna i uppdrag att under mentorstid regelbundet arbeta med värdegrunden, demokratifrågor och mänskliga rättigheter, motverka trakasserier, öka förståelsen för diskrimineringsgrunderna samt genomföra gruppstärkande övningar.

Granskningen visar dels att det förebyggande arbetet inte förs kontinuerligt, dels att värdegrunden inte konsekvent efterlevs. Av intervjuer med elever framgår att värdegrund diskuteras på skolan, dock endast i början av termin och i samband med enskilda händelser. Eleverna säger att lärarna tydligare behöver visa när något inte är tillåtet. Eleverna uppger också att lärarna inte tar upp "bråk" från rasten utan ofta "säger till eleverna att de ska lösa det själva". Eleverna uppger vidare att kränkningar förekommer "våldigt ofta" men att de som kränker andra hävdar att de gör det "på skoj". Eleverna är kritiska mot att lärarna accepterar sådana bortförklaringar och inte ingriper vid kränkningar. Även representanter för elevhälsan säger att man på skolan borde lyfta nolltoleransen mot "skojbråk" och "taskiga saker" som görs på "skämt".

Enligt eleverna diskuteras kränkningar endast direkt efter att de har skett men inte mer. Elever säger att reglerna inte efterlevs och att eleverna inte har respekt för lärarna. Skolinspektionens enkät visar att elevernas upplevelse av tryggheten är något lägre än för samtliga undersökta klasser i riket.⁴ Skolan kan därför behöva utveckla trygghetsarbetet ytterligare. Rektorn bör se till att värdegrunds- och trygghetsarbetet mer genomsyrar skolans vardag samt att samtliga vuxna på skolan efterlever både skolans värdegrund och de regler som har beslutats.

Eftersom rektorn inte i tillräcklig utsträckning ser till att skapa en trygg skola bedömer Skolinspektionen att ett arbete behöver inledas avseende detta, vilket beskrivs vidare i avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att värdegrunds- och trygghetsarbetet mer genomsyrar skolans vardag samt att samtliga vuxna på skolan efterlever både skolans värdegrund och de regler som har beslutats.

Skolinspektionen bedömer att det strategiska trygghetsarbetet i på skolan ytterligare behöver utvecklas. I nuläget förs samtal om värdegrunden främst vid terminens början samt i samband med enskilda händelser. Ett kontinuerligt arbete som präglar vardagen saknas. Utredningen visar att vuxna på skolan inte utreder samtliga kränkningar som sker utan att eleverna ofta förväntas själva lösa vissa situationer. Dessutom accepteras att kränkningar bortförklaras med påståenden om att de sker "på skoj" trots att det på skolan råder nolltolerans mot så kallat "skojbråk".

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

⁴ Skolinspektionens enkät från hösten 2017 visade att 86 procent av elever i årskurs 5 och 77 procent av elever i årskurs 9 upplevde att det stämde ganska bra eller helt och hållet att de känner sig trygga i skolan. Motsvarande resultat för samtliga undersökta skolor i riket är 90 respektive 83 procent.

Av Lgr 11, avsnitt 2.3, 2.5 och 2.8, framgår att all personal på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att ytterligare utveckla det strategiska trygghetsarbetet på skolan. Diskussioner om värdegrunden bör hållas levande samt prägla både undervisningen och utbildningen i övrigt. Rektorn behöver också se till att samtliga vuxna på skolan efterlever både skolans värdegrund och de regler som har beslutats. Detta betyder bland annat att vuxna konsekvent följer nolltoleransen mot så kallat "skojbråk", konsekvent reagerar mot alla typer av kränkningar och utreder sådana samt att pedagogerna kontinuerligt och på olika sätt diskuterar värdegrundsfrågor med eleverna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionen bedömer att förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar. Skälen till bedömningen är att rektorn inte i tillräcklig utsträckning uppmärksammar och analyserar avvikelser i bedömningar och betyg. Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning.

Rektorn analyserar i vissa delar lärarnas betygssättning och diskuterar avvikelser i omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn analyserar kunskapsresultaten. Enligt rektorn har pedagogerna utvärderat och analyserat elevernas resultat både gemensamt och individuellt. Fokus på analyser av avvikelser mellan lärare i omdömen betygssättningen saknas dock. Av inskickat underlag framkommer att rektorn har noterat vissa avvikelser. Några av dessa är att flest elever får bedömningar "insats krävs" i ämnen matematik, svenska och engelska, att det finns skillnader mellan flickor och pojkar när det gäller betyg samt att det finns skillnader mellan terminsbetyg och resultat på nationella prov. Rektorn nämner även i intervju att låga resultat i

matematik har uppmärksammats. Analyser av de nämnda avvikelserna handlar dock inte om lärarnas betygssättning. Att analysera avvikelser i betygssättningen är viktigt, inte minst med tanke på att Skolverkets nationella statistik över relationen mellan nationella prov och terminsbetyg visar att skillnader mellan nationella prov och betyg har under de senaste åren funnits på skolenheten och att både högre och lägre betyg har förekommit.⁵⁵

Granskningen visar att rektorn visserligen gör en analys av resultaten men att avvikelser i bedömning och betygssättning inte uppmärksammas. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn i högre grad behöver analysera lärarnas betygssättning och söka orsaker till eventuella avvikelser och variationer. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Rektorn ger lärarna förutsättningar för att samverka avseende kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn ger lärarna förutsättningar för att samverka avseende kvalitetssäkring av omdömen och betyg. Den schemalagda tiden för samplanering ska användas även för samplanering kring styrdokument. Rektorn närvarar vid möten. Bedömningsstöd används. En konferens har ägnats åt Skolverkets matriser. Matriserna har diskuterats del efter del och varje moment har behandlats vid flera tillfällen. Lärarna uppger i intervjun att de ska dokumentera elevers progression i skolans digitala plattform. Dokumentation ska ske "utifrån matriserna för kunskapskraven". Rektorn uppger att betyg och bedömning diskuteras vid pedagogiska konferenser. Även läroplanens innehåll, centrala innehållet samt kunskapskraven har diskuterats. Diskussionerna resulterade i en ökad samsyn kring vad undervisningen ska innehålla samt vad som ska bedömas och betygssättas. Gemensam rättning av nationella prov genomförs i ämnesgrupperna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

⁵⁵ Skolblad avseende Olandsskolan F-9. Hämtat 190417 från <http://www.skolverket.se>

- Rektorn behöver i högre grad analysera lärarnas betygssättning, söka orsaker till eventuella avvikelser och variationer samt diskutera dessa med lärarna.

När elevers kunskaper bedöms är det viktigt att detta sker på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Rektorn har ett ansvar för att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin egen bedömning i syfte att verka för likvärdighet. I detta ingår bland annat att analysera eventuella avvikelser i betygssättningen. Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn analyserar vissa avvikelser i resultaten. Analyser av avvikelser i lärarnas betygssättning och diskussion om dessa saknas dock.

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den ordnas. Vidare framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av Skolverkets Allmänna råd med kommentarer om betyg och betygssättning framgår att rektorn behöver kunna analysera om det finns avvikelser mellan till exempel betyg och nationella prov.⁶ Det kan även handla om att ta reda på om det finns samband mellan avvikelser och till exempel kön eller socioekonomiska faktorer. Rektorn kan också analysera betygsfördelningen mellan olika elevgrupper i ett ämne där det inte finns nationella prov. Av läroplanen framgår att lärarna utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Skolinspektionens rapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygssättning refererar till forskning som visar att likvärdigheten i betygssättning uppvisar stora brister, vilket är allvarligt då betygen används för urval till gymnasieskola och högre utbildning.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att uppmärksamma och analysera avvikelser i lärarnas betygssättning. Analyser ska inte bara innehålla möjliga förklaringar av avvikelser utan även kvalitativa analyser som söker orsaker bakom avvikelserna. Detta för att upptäcka eventuella avvikelser som beror på lärarnas

⁶ Skolverkets Allmänna råd (SKOLFS 2018:247) s.43

⁷ Skolinspektionens granskningsrapport 2014:08 Uppenbar risk för felaktiga betyg

betygssättning. Rektorn kan med fördel föra samtal med lärarna kring avvikelser som uppmärksammas.

På Skolinspektionens vägnar

X Madelen Kling

Beslutsfattare
Signerat av: Madelen Kling

X Davor Zovko

Föredragande
Signerat av: Davor Zovko

I handläggningen av ärendet har även utredaren Kajsa Öhman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 12 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 3 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 23 april 2019 och den 25 april 2019. Besöket genomfördes av Davor Zovko och Kajsa Öhman.

Olandsskolan är en kommunal grundskola belägen i Östhammars kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, årskurserna 1-9 samt fritidshem. Huvudman för skolan är Östhammars kommun. Läsåret 2018/19 är 510 elever inskrivna på skolan.